TEMPO

Časopis Saveza za esperanto Hrvatske
Informilo de Kroatia Esperanto-Ligo

YU ISSN – 0352–1583

1
1988

LA REDAKTORO DIRAS

La kongreso pasis. La partoprenantoj disiris al ĉiuj kvin kontinentoj. Restis multaj valoraj konatiĝoj kaj agrablaj rememoroj.

Iom de la kongresa etoso klopodas konservi, per kelkaj fotoj kaj vortoj, ankaŭ ĉi „Tempo"-numero.

La kongreso kaj pluraj aliaj neforigeblaj laboroj kaj taskoj kaŭzis tro longan paŭzon en la aper-ritmo de „Tempo". Plendoj pri tio, kiuj atingis nin lastatempe, estas agrabla pruvo ke vi bezonas ĝin. Dankon pro la pacienco.

Ivica Špolj

La titolpaĝa foto montras gajan grupon de gekongresanoj dum la kongresa ekskurso. (Fotis: i. š.)

tempo

ZAGREB 1988. 10. 20.
broj/numero 36
godina/jaro IX
primjeraka/ekzempleroj 1 500

osnivač i izdavač / fondinto kaj eldoninto
Savez za esperanto Hrvatske
Kroatia Esperanto-Ligo

savjet glasila / konsilantaro
Ljerka Begić, Josip Brkanac (predsjednik/prezidanto), Dalibor Kudumija, Nikola Rašić, Tea Ružić, Slavko Šimunić, Ivica Špoljarec

glavni, odgovorni, grafički i tehnički urednik
ĉefa, respondeca, grafika kaj teknika redaktoro
Ivica Špoljarec

uredništvo / redakcio
Dalibor Kudumija, Nikola Rašić, Judita Rey, Tea Ružić, Ivica Špoljarec, Spomenka Štimec, Zlatko Tišljar

slaganje i tisak / kompostis kaj presis
Internacia Kultura Servo
Medunarodni centar za usluge u kulturi
Zagreb, Amruševa 5/I

adresa redakcije / redakcia adreso
Savez za esperanto Hrvatske
„Tempo"
YU-41000 Zagreb, Amruševa 5/I
tel. (041) 424-660

izlazi tromjesečno / aperas 4-foje jare

cijena 1 primjerka / prezo de 1 ekzemp.
350.-din

godišnja pretplata / jarabono
1 200.- din

„Tempo primaju svi članovi SEH-a s uplaćenim članarinama za tekuću godinu.

Po mišljenju Republičkog sekretarijata za prosvijetu, kulturu i fizičku kulturu SRH, broj 2788/1-1980 od 16. 4. 1980. godine, glasilo Saveza za esperanto Hrvatske „Tempo" oslobođeno je poreza na promet proizvoda.

KONGRES KOJI TRAJE U SRCIMA SUDIONIKA

KELKAJ FAKTOJ ...

- Kongres je održan od 15–22.07.1988. godine u prostorima Građevinskog školskog centra u Novom Zagrebu.
- Sudjelovalo je 617 osoba iz 46 zemalja.
- Gosti kongresa su bili predavači znanstvenog simpozija održanog u okviru kongresne teme, predstavnik Svjetskog saveza esperantista (UEA) Ivo Osibov, predsjednik UEA, H. Tonkin, predsjednik Međunarodne studentske organizacije N. Sergius te po jedan predstavnik Bologne, Mainza, Tromsöa, Kyota, Birminghama — gradova pobratima Zagreba, kao i predstavnik Graza.
- Na svečanom su otvaranju govorili: predsjednik Predsjedništva SSOJ Branko Greganovič, generalni sekretar TEJO-a Dietrich Weidman, predstavnik UEA Ivo Osibov, predsjednik Jugoslavenskog saveza esperantista Gvozden Sredić i predsjednik Organizacionog odbora kongresa Nikola Rašić.
- Prijemi. Predsjednik Predsjedništva RK SSOH, Nikica Gabrić primio je Komitet TEJO-a. U ime Skupštine grada Zagreba Mirjana Filipan-Đurić priredila je dva prijema.
- Posjeti. Tokom kongresa dvije grupe sudionika posjetile su Televiziju Zagreb i "Večernji list" gdje su se upoznale s načinom rada u ovim informativnim medijima.
- Kongresna delegacija posjetila je 20.07.1988. Memorijalni muzej i grob druga Tita u Beogradu.
- "Alpe-Jadran". Radna grupa za suradnju esperantista na području regionalne zajednice "Alpe-Jadran" sastala se dva puta. 15-ero sudionika iz Italije, Austrije, Mađarske i Jugoslavije dogovorilo se da iniciraju osnivanje Koordinacionog odbora sastavljenog od delegata svih udruženih regija a ujedno su donijeli i rezoluciju kojom pozivaju TEJO na veću regionalizaciju svog rada.
- Suradnja esperantista. Na kongresu su se posebno sastali predstavnici pobratimljenih gradova Zagreba, koji su razgovarali o unapređenju međusobne suradnje, a s istim ciljem su se sastali i esperantisti iz balkanskih zemalja.
- Madagaskar. Na zasjedanju Komiteta TEJO-a u članstvo Svjetskog omladinskog saveza primljena je organizacija mladih esperantista Madagaskara.
- Kongresna televizija. Dvadesetak sudionika kongresa pod vodstvom Romane Rožić i Krunoslava Tišljara, stvarala je svakodnevno kongresni video program koji je emitiran tokom dana na TV prijemnicima a navečer u dvorani na velikom video ekranu. Kongresna TV je novina na esperantskim susretima i pobudila je veliko zanimanje sudionika, a snimljeni materijal ostaje kao vrijedan dokumentarni zapis o kongresu.

– Kongresni bilten "Legu min" uređivali su Ljiljana Pranjić i Ivica Špoljarec. Bilten je izlazio svakodnevno a objavljivao je najave, promjene i komentare kongresnih programa te karikature, šale, zanimljivosti i razne poruke sudionika kongresa.
– Kongresni radio. Kongresni radio programi su se svakodnevno realizirali i emitirali na 3 radio stanice. Radio Zagreb 1. program je emitirao svakodnevno svoju redovnu "Emisiju za esperantiste" (realizacija: V. Jurković, T. Radić, V. Jerman, S. Pilipović). Radio Sljeme je svakodnevno emitiralo 5-minutne vijesti na esperantu ujutro i navečer (realizacija: S. Štimec i J. Rey). Omladinski radio je svakodnevno emitirao 30-minutnu emisiju na esperantu s muzikom, intervjuima, novostima, prikazima i sl. (realizacija: Ž. Anić i A. Kunzli).
– Kompjuterska sekcija. Tridesetak osoba je sudjelovalo u radu ove sekcije. Predavanjima, diskusijama i praktičnim demonstracijama predočeni su neki programski jezici te primjeri nekih programa za učenje esperanta. Voditelj je bio Vanja Radovanović.
– Zagrebačka metoda učenja esperanta privukla je pažnju 30-ak sudionika kongresa koji se bave podučavanjem esperanta. Oni su svakodnevno pratili 2-satne programe koji su osim teoretskog prikaza sadržavali i praktičnu demonstraciju metode.
– Kulturno-zabavne sekcije su intenzivno radile tokom kongresa te na kraju prikazale rezultate svog rada.
Međunarodni orkestar okupio je 10-ak glazbenika koji su uvježbali program klasičnog repertoara. Voditelj je bio Thomas Klleman.
Međunarodnim zborom od 50-ak sudionika ravnao je Kostaş Zaharakis.
Sekciju za dramu i skečeve vodili su Saša Sirovec i Zorislav Šojat.
Lutkarsku sekciju je vodila Livija Kroflin.
Grupu za male umjetničke forme vodila je Ranka Mraković.
Folklornu grupu, koja je okupila oko stotinu sudionika, vodile su Vera Smolković i Jadranka Krznarić.
Mini tečaj hrvatskog jezika vodila je Ljiljana Pranjić.
– 50-godišnjici TEJO-a bilo je posvećeno nekoliko predavanja bivših i sadašnjih aktivista.
– O korejskoj tradicionalnoj medicini predavanje je održao dr Puramo Chong iz Koreje.
– Japanski sudionici su održali posebno predavanje o žrtvama atomskih bombi.
– "Jugoslavensko veče" je bilo mozaik sastavljen od folklora jugoslavenskih naroda i narodnosti (u izvođenju KUD-a "Ivan Mladen" iz Velike Gorice), projekcije dijapozitiva o prirodnim ljepotama Jugoslavije (autor I. Špoljarec) te poezije jugoslavenskih autora koju su čitali Z. Šojat, S. Pilipović i S. Sirovec.

Večernji list
PRI LA KONGRESO
POČEO 44. MEĐUNARODNI KONGRES ESPERANTSKE OMLADINE POD POKROVITELJSTVOM »VEČERNJEG LISTA«
Večernji list NEDJELJA, 17. VII.
Dobrodošlica za esperanto

POD POKROVITELJSTVOM »VEČERNJEG LISTA« U ZAGREBU ... MEĐUNARODNI KONGRES ESPERANTSKE OMLADINE
Gosti iz cijeloga svijeta

Esperantisti svijeta u Zagrebu

VEČERAS U ZAGREBU NA KONGRESU ESPERANTISTA NASTUPA SISAČKA »DASKA«
»Pif, paf, puf« na esperantu

POD POKROVITELJSTVOM »VEČERNJEG LISTA« 44. KONGRES ESPERANTSKE OMLADINE
Uveče zabava

– U kazališnom programu su sudjelovali.
Kazališna grupa SKUC-a "Lude de Cour" iz Zagreba s predstavom "Krajono skribas kore"
Kazalište "Daska" iz Siska s predstavom "Pif, paf, puf"
Dramska grupa SEK-a iz Zagreba s predstavom Brechta "Almozulo aŭ morta hundo".
Lenjingradsko esperantsko kazalište je izvelo predstavu Dostojevskog "La sonĝo de ridinda homo" i predstavu "Verda klaŭna koncerto".
– Glazbeni programi:
Neven Mrzlečki (4 pjesme na otvaranju kongresa)
M. Meštrović i B. Cabunac (Fantazija za violinu i klavir M. Bravničara)
Koncert grupe "Quizas" iz Zagreba (promocija kasete na esperantu)
Koncert rok-grupe "Persone" iz Švedske (koja je održala i jedan koncert na ORA Sava)
Koncert grupe "Amplifiki" iz Francuske
– Kumrovec i Trakošćan su bili cilj jednodnevnog izleta za sudionike kongresa.
– Kongres je pomoglo više zagrebačkih radnih organizacija: ZET (koji je omogućio besplatno korištenje gradskog prijevoza sudionicima kongresa), RIZ, Lutrija Hrvatske, "Večernji list" (koji je bio glavni pokrovitelj kongresa), Video studio "Martinovka", AETE i Andrija Cikač.
– U realizaciji kongresa je aktivno sudjelovalo 50-ak članova Studentskog esperantskog kluba te pojedini članovi ostalih esperantskih društava iz Zagreba, a niz profesionalnih poslova je obavio Međunarodni centar za usluge u kulturi.

... KAJ KELKAJ IMPRESOJ

granda aktivemo - granda la etoso

Jam dum la unua vespero videbliĝis, ke la organizantoj, la "LKK", laboras tre bone kaj pli-malpli profesinivele. Speciale la teamo de la "kongresa televido" sub la gvido de Kruno Tiŝljar rimarkigis sin per ĉiama kaj ĉiea ĉeesto. Mi eĉ ne unufoje dum la kongresa semajno vidis Kruno-n sen kamerao surŝultre...

Krom plurajn "aktivigajn laborgrupojn" (kongresaj televido, gazeto kaj radio; teatra, popoldanca kaj komputila grupoj...) oni ofertis tiel nomatan "sciencan kolokvon", dum kiu la partoprenantoj povis trakti sciencajn aspektojn de la kongresa temo. Al tiu scienca kolokvo estis invititaj pluraj renomaj prelegantoj kaj diskutgvidantoj: Rudiger Eichholz el Kanado ekzemple prezentis sian perkomputilan terminaran laboron, kunlaborantoj de la nederlanda komputilprograma firmao BSO montris profesinivelan prezenton de sia traduka projekto DLT, Ilona Koutny el Budapeŝto demonstris siajn parolantajn komputilojn ... ĉiutage eĉ pluraj kulminoj atendis la publikon, kiu ankaŭ frumatene venis relative multnombre. Speciale interesa laŭ mi estis la prelego de la sociologo kaj (krom preleganto ankaŭ) LKK-prezidanto Nikola Rašić, kiu prezentis la rezultojn de sia sociologia enketo pri esperantistoj: li inter alie eltrovis, ke esperantistoj parolas mezume 3,4 lingvojn, almenaŭ averaĝe estas tre toleremaj, legas nur malmultajn Esperanto-librojn, sed kompense tre vojaĝemas kaj uzas la praktikajn avantaĝojn de la internacia lingvo...

La kongreso kompreneble ankaŭ donis eblecojn renkontiĝi kun la urbo Zagreb kaj kun la respubliko Kroatio. Ĉiutage okazis urbogvidadoj kaj vizitoj. Kiu partoprenis en unu el tiuj urbogvidadoj, devis plenumi sufiĉe streĉan promenadon - finfine Zagrebo ofertas ne malmulte da vidindaĵoj al siaj vizitantoj - kaj tial la elcerpigo de la partoprenantoj estis la ĉefa kialo, kiu devigis la boninformitajn kaj entuziasmajn zagrebajn esperantistojn fini la gvidadon ĝustatempe je la tagmanĝo...

La plej grava dum IJK kompreneble estas la programo dum la "malhelaj horoj". Mi speciale ŝatis, ke la publiko neniam estis devigita resti pasiva: Dum la "nacia vespero" same kiel dum la rokmuzika nokto la publiko ne bremseblis kaj kundancis, - kantis kaj -festis. Ĉiukaze: tia rokmuzika koncerto sub stela ĉielo ja estis ĝuega sperto... Dum la "internacia vespero" same kiel dum la adiaŭa vespero novaj kaj konataj talentoj povis sinprezenti. Speciale sukcesa estis la kontribuo de la internacia koruso sub la severa gvido de la greko Kostas Zaharakis kaj la perfekteca prezento de la klasikmuzika grupo. La skeĉa teamo eĉ entuziasmigis la "IJK-veteranojn" per sukcesa miskaĵo el novaj kaj malnovaj-variigitaj skeĉoj, kompreneble ankaŭ pri la temo "komunikado en la 21-a jarcento".

Martin Haase

nedifinebla impono

Alveninte en la kongresejo mi tuj sentis min hejma. Okazis granda brakumado, kisado k.t.p., evidente kelkaj homoj estas tradicie IJK-anoj. Ankaŭ la ejo plaĉis al mi, oni tuj sentis, ke la jugoslavoj estis elpensintaj multon por agrabligi la ĉeeston al siaj gegastoj.
La temo "Komunikado en la 21-a jarcento" estis sufiĉe bone efektivigita - prelegoj, diskutoj, kongresa televido, kursoj, renkontiĝoj - impresplene. Kaj vespere - dancado, koncertoj kaj denove renkontiĝoj, ĉiam post ĉiam.
La busekskurso en pitoreskan regionon de Kroatio kaj aparte la internacia vespero - ĉio tio efikis al mi kiel oazo en mondo de kulturkonsumantoj...
Mi pripensis, kio estas la nedifinebla impono de IJK - nur pova esti la lingvo mem. Por multaj izolataj esperantistoj ĝi estas la renkontejo de esperantujo, loko kie la lingvo funkcias kaj fluas.

Mi bezonus cent paĝojn kaj inspiron de kosovo-vino por bildigi tiun kunsenton (... la postlasta nokto en la oficejo de Kroatia Esperanto-Ligo ... dankon cetere por tiu fina festo!).

Too-Bias

de A ĝis Z

BAMBA: Plej ŝatata danco de la gekongresanoj, ĝi suficis por etosigi iun ajn vesperon.
BIERO: En Zagreb, vendata nur po duonlitro. Vi rajtas aŭ trinki la duonon, aŭ trinki la tuton, aŭ trinki ĝin kun amiko. La tria solvo estas la plej agrabla.
DLT: Perkomputera traduka sistemo, kiu ebligas la komputerojn komuniki esperante inter si, kaj nacilingve kun la programantoj. Kiel dirus Zamenhof:"Ĉiu komputero devas koni du lingvojn: sian gepatran kaj Esperanton". Tiel la homoj ne plu bezonos lerni la internacian.
ESPAROL: Sistemo kiu ebligas la komputerojn paroli, kanti kaj flustri. Ĝi eĉ havas bonan akcenton. Ĝi ne jam havas sufiĉe varman voĉon por kredeble paroli pri amo, sed ni atendas la venontan version...
INTERNACIA VESPERO: Vespero kun spektakloj internacie preparitaj, eh... mi volas diri polande... ne pollande... sed tamen iom pollande, inter aliaj. Nu, la Poloj estis tre bonaj.
KOKIDO: En ĉapelo, emblemo de la kongreso. En telero, unu el la aĵoj kiujn ni manĝis en la manĝejo.
LIBROSERVO: Ejo kie oni disdonis senpage kasedojn de la Zagreba Metodo.
LKK: Organizantaro. Dank' al kiu la sukceso.
MIMARA: Belega muzeo en Zagreb. Multe da artaĵoj. Vidinda, eĉ videnda.
MUZIKO: Dum la adiaŭa vespero amuze kaj virtuoze estis ludataj miksaĵo de pli malpli klasikaj muzikoj. Ankaŭ brave.
NIKOLA: Lokokestro. Kondukis la kongreson al sukceso.
NOVI ZAGREB: Nova parto de Zagreb, ne ĉirkaŭ, sed apud. Larĝaj avenuoj inter betonaĵoj, sed sufiĉe da kreskaĵoj.
PERSONE: La Kongresanoj ne bezonis iri al la rokmuziko, ĉar la rokmuziko iris al ili. Etosiga kaj laŭta.
PIF: Ne la germana eldono de la Plena Ilustrita Fortaro, sed la fama pupteatra festivalo, kies prezenton ni ĝuis.
RONDODANCOJ: La diametro de tiuj rondoj malfacile kalkuleblas, pro daŭra kreskado de la nombro de la rondodancantoj.
SOROBANO: Japana kalkulilo kiu kalkulas pli rapide ol poŝkoputilo kaj ol ĝia ombro.
ŜLOSILOJ: Kvar personoj plus du ŝlosiloj plus malfunkcianta ŝloso plus ŝlosilara panelo plus ŝlosilhavebliga papero kreis intelektan problemon kies eblecojn mi ankoraŭ ne elĉerpis.
TELEVIDO: Informis nin akurate kaj humore pri la kongreseventoj. Plej multe plaĉis la birdeto kiu tranformiĝadis je ĉapelo, ĉar ĉiuj aplaudis tiam.
VICOJ: Farendis du da ili okaze de la manĝoj: La unua kun malplena stomako, la dua kun malplenaj teleroj.
ZAGREBA METODO: Per ĝi, Esperanto kiu jam lerneblas rapide, lerneblas ankoraŭ pli rapide.

J.S. Brilleaud

45-a IJK

16 - 23 julio 1989

Kerkrade, Nederlando

Temo: „Transporto"

nom osvojen komunikacijski prostor. Francuski je dugo bio jezikom evropske aristokracije i dvorova, ali, uz latinski, i znanosti...
Pet je evropskih naroda od 16. stoljeća osvajalo kolonije u prekomorskim zemljama: Španjolci, Portugalci, Nizozemci, Francuzi i Englezi. Ta su osvajanja, razumljivo, bitno izmijenila jezičnu kartu svijeta. Tako je danas španjolski jedan od najznačajnijih jezika po broju izvornih govornika i svojoj rasprostranjenosti. Dominira Južnom i Srednjom Amerikom. Zbog ekonomskih i donekle političkih migracija iz latinoameričkih zemalja sve više stanovnika SAD govori španjolski, te se u nekim područjima širi dvojezičnost. Osim toga, to je i jezik velikoga evropskog naroda. Ipak, civilizacijski pritisak španjolskoga zasada još nije tekav da bi ga doveo uz bok dominantnih jezika današnjeg svijeta, premda im je takmac kojega ne treba potcjenjivati. Usto, značaj španjolske kulture u svijetu, a u novije vrijeme snažni prodori hispanoameričke kulture, osobito u književnosti, pobuđuju interes za taj jezik.
Portugalska su osvajanja bitno proširila prostore portugalskog jezika, ali nema nikakvih pokazatelja na temelju kojih bi se u ovom trenutku moglo zaključiti da bi taj jezik u skrorijoj budućnosti mogao imati zapaženiju ulogu u međunarodnoj komunikaciji. Ipak, civilizacijski uspon Brazila mogao bi mu ojačati položaj. Od jezika bivših kolonijalnih sila u najnepovoljnijem je položaju nizozemski. Njegov se prostor dekolonizacijom veoma suzio, a broj govornika smanjio, te danas nema nikakvu ulogu u međunarodnoj komunikaciji niti se u međunarodnim jezičnim i političkim odnosima mogu razabrati indicije na temelju kojih bi se moglo zaključiti da bi u budućnosti mogao konkurirati ostalim dominantnim jezicima.
U međunarodnoj komunikaciji danas dominira engleski. To je jezik s vrlo velikim brojem izvornih govornika i, što je vjerojatno još važnije, s izvanrednim strateškim rasporedom s obzirom na rasprostranjenost. Izvorne govornike engleskoga nalazimo okupljene u privredno vrlo razvijenim društvenim zajednicama na četiri kontinenta — u Sjevernoj Americi, Australiji s Novim Zelandom, Evropi i Africi. Kao službeni jezik engleski nalazimo na svim naseljenim kontinentima, što znači da njime kao drugim jezikom, dakle alternativnim jezikom izražavanja potreba u vlastitoj kulturi i civilizaciji vlada i velik broj govornika koji nije obuhvaćen terminom "izvorni govornici", tj. oni kojima je to materinski jezik. (Terminološki smo razgraničili drugi i strani jezik prema Cristophersenu, 1973; str. 30.) No, navedene činjenice same za sebe ne objašnjavaju prave razloge današnje dominacije engleskoga, koja je uvelike nadmašila granice stvorene zbivanjima koje proučava povijest kolonijalizma. Engleski jezik u drugoj polovici XX. stoljeća vrši civilizacijski pritisak bez presedana u ljudskoj historiji ne samo zbog ogromne ekonomske i političke snage anglofonog svijeta nego, dobrim dijelom, i zbog naglog razvoja tehnike i tehnologije prometa i informiranja. Danas se na engleskome, prema procjenama, tiska oko 80% svih naučnih publikacija i oko 50% ukupne periodike, emitira oko 60% programa radio-stanica u svijetu itd. Sjedišta većine najmoćnijih transnacionalnih kompanija, preko kojih se ostvaruje oko polovine međunarodnog investiranja, nalaze se u Sjedinjenim Američkim Državama ili u Velikoj Britaniji (Sauvant-Mennis, 1981). Engleski je prevladavajući jezik elektroničke struke, međunarodnog poslovanja, propagande, svemirske tehnologije, međunarodnog zračnog transporta, industrije zabave, diplomacije itd. Zacijelo nisu pretjerane procjene da danas oko 700 milijuna ljudi odnosno gotovo svaki šesti stanovnik našeg planeta, govori engleski kao materinski, drugi ili strani jezik.

Povijest dokazuje da nema trajnog stanja u odnosima među narodima, da je sve u neprestanom kretanju i dijalektičkoj napetosti među suprotnostima i da ukupnost odnosa utječe na promjene u pojedinim dijelovima. To vrijedi i za položaj jezi-

STRANI JEZIK I DRUŠTVO

A. Kolka

STRANI JEZIK I DRUŠTVO
(FREMDLINGVO KAJ SOCIO)

Školska knjiga, Zagreb 1988.

Aperis libro kiu mankis, kiun oni bezonis jam de longe. Ĝia aŭtoro, Aleksandar Kolka, estas konata al esperantista legantaro. Kaj ne nur al ĝi. Plurfoje li okupiĝis pri la problemo de internacia lingvo kaj tre detale traktis ankaŭ la esperantan alternativon, kio maloftas ĉe niaj socilingvistoj. Tion li faras ankau ĉi foje (p. 31), kvankam neprofetante brilan estonton por Esperanto komparante ĝiajn ŝancojn kun la grandaj konkurantoj.

La libro konsistas el kvin pli grandaj temunuoj; La lingvo kaj la socio; Internacia kaj interkultura komunikado; Fremdlingvoj kaj lingva politiko kaj Lingvoplanado kaj fremdlingva instruado.

Per simpla, malpretenda lingvaĵo la aŭtoro klarigas la plej gravajn konceptojn de lingvopolitiko kaj lingvosociologio. Ĉion li ilustras per multaj datoj kaj ciferoj, kiuj tamen ne tro multas por tedi aŭ konfuzigi la leganton. La libro ne estas destinita por fakuloj: ĝi nur sistemigas la konceptojn de "lingvokontaktologio", laŭ la maniero de la zagreba skolo, ĉirkaŭ akademiano R. Filipović. Ĝi estas destinita por la plej larĝa nefakula publiko, popularscienta verko, do. Kiel tia ĝi estas nepre leginda kaj unu el al plej interesaj verkoj tiuspecaj. Por interlingvemuloj ĝi povus esti aparte alloga.

Nikola Rašić

Aleksandar KOLKA: (Odlomak iz knjige "Strani jezik i društvo)

JEZIČNA KONKURENCIJA

Stvarni položaj pojedinog jezika u svjetskoj komunikaciji ovisi o civilizacijskom pritisku određene jezične zajednice na druge. Taj pritisak možemo raščlaniti na veći broj elemenata, no najvažniji su oni koji se temelje na ekonomskoj, tehnološkoj, znanstvenoj, kulturnoj, informacijskoj i političkoj moći. Svi ti elementi ne djeluju podjednakim intenzitetom, niti, u slučaju pritiska nekog jezika svaki element mora biti zastupljen, ali što ih se više udruži, civilizacijski će pritisak biti jači.

Neosporno je da među jezicima, baš kao i među moćnim civilizacijama i velikim vojno-političkim silama, vladaju odnosi jezične konkurencije. Francuski je jezik još u XII–XIII. stoljecu uspio zauzeti mjesto drugog jezika vladajućih slojeva Evrope, naravno nakon latinskoga. To mu je uspjelo zahvaljujući kulturnoj, ekonomskoj i političkoj snazi zemlje. No, uspon francuskoga usporava se početkom XVIII. stoljeća. U XVII. stoljeću Francuska se razvila u kolonijalnu silu, ali s gubitkom trgovačke i ratne mornarice u sukobima s Engleskom te nakon mira u Utrechtu 1713. postepeno je potiskivana. Novi odnosi ekonomskih i vojnih snaga globalnih razmjera nose u sebi klicu izmjene i jezičnih odnosa u svijetu, u pojedinim njegovim dijelovima, na kontinentima. Međutim, nijedan jezik ne napušta lako jed-

ka u međunarodnoj komunikaciji. I odnos društvene zajednice prema svom i stranim jezicima također je izložen neprestanim promjenama. U nedemokratskim su društvima i jezici u funkciji klasnih interesa. Strani su jezici nekad bili dostupni samo povlaštenim slojevima. U naše vrijeme širenjem masovnog obrazovanja, i strani su jezici postali svima dostupni. Postali su u mnogim zemljama sastavnicom općeobrazovnog standarda i predmetom obrazovne politike koja tako obuhvaća i jezičnu politiku.
Engleski je jezik neosporno u fazi snažne ekspanzije, premda nije na svjetskoj sceni bez regionalnih konkurenata. Opisani jezični odnosi u svijetu upućuju na to da francuski, bez obzira na uzmicanje pred engeskim, još uvijek ima značajnu ulogu u regionalnoj međunarodnoj komunikaciji naprimjer Afrike, koja je još uvijek dobrim dijelom frankofona. To je jezik razvijene kulture koja je i danas vrlo utjecajna u umjetnosti, ali i civilizacije koja je u tehničko-tehnološkom smislu u svjetskom vrhu, čiji pritisak brani zauzeti prostor francuskoga u svjetskim komunikacijskim tokovima. Ipak, pariški simpozij "Expolangues" iz veljače 1985. pokazuje da ima onih koji očekuju da bi u budućnosti od romanskih jezika španjolski mogao konkurirati engleskome uspješnije od francuskog (Žanić, 1985). Danas je Sovjetski Savez vojni, politički i privredni div s razvijenom vrhunskom znanošću i tehnologijom u mnogim područjima. Doprinos ruske kulture na području književnosti, filozofije scenskih i likovnih umjetnosti razvoju drugih kultura zamjetljiv je. Prema procjenama objavljenim u emisiji moskovskog radija na engleksome 19.VIII.1984, danas 23 milijuna ljudi izvan SSSR-a uči ruski, što nije mnogo ako se uzme u obzir kakav bi civilizacijski pritisak moralo imati rusko govorno područje na svijet. No, pođemo li od činjenice da ruski jezik ambicioznije izlazi na svjetsku scenu tek nakon drugoga svjetskog rata te da je njegov civilizacijski pritisak objektivno smanjen tradicionalnom ruskom zatvorenošću prema strancima, koja se danas očituje u težoj dostupnosti najvrednijih tehničkih, tehnoloških i znanstvenih podataka, onda taj broj i nije malen. Njemački, pak, naglo gubi teren, pa ga sada uči samo 15—16 milijuna pripadnika ostalih jezičnih zajednica od 20 milijuna s početka sedamdesetih. Ako se uzme u obzir i to da od toga broja oko polovice otpada na zemlje istočne Evrope, onda se svođenje njemačkoga na prvenstveno regionalni, evropski instrument međunarodnog komuniciranja može uzeti kao činjenično stanje.
Na kraju ovog razmatranja moramo postaviti pitanje koji su jezici potencijalni konkurenti danas dominantnim jezicima. Japan je zemlja koja je u fazi izuzetno snažne ekonomske ekspanzije, koja u nekim tehnologijama već sada nadmašuje evropske i američke proizvođače. Japanski su proizvodi osvojili svijet i stoga ne treba čuditi da se u pojedinim zemljama, pa i u nas, budi interes za učenjem japanskog jezika (Bekeš, 1984). Što će donijeti ekonomsko otvaranje Kine u međunarodnim jezičnim odnosima? Opći jezik komunikacije u istočnoj Africi, svahili, sa oko 40 milijuna govornika, od čega je četvrtina izvornih, zbog ekonomske i tehnološke zaostalosti Afrike nema nužni civilizacijski pritisak kojim bi u ovom razdoblju ugrozio položaj engleskoga i francuskog u tom dijelu svijeta, ali ima mnogo političkih razloga da mu se širi komunikacijski prostor u Crnoj Africi.
Od kraja prošlog stoljeća dosta se radi na umjetnim međunarodnim jezicima. Među njima je jedino esperanto dosada zaista uspješan. Zamenhofovim jezikom danas se već služi desetak milijuna govornika iz stotinjak zemalja. No, premda se neusporedivo lakše uči od bilo kojega prirodnog jezika, te iako je u svojoj stoljetnoj povijesti na mnogim mjestima u svijetu stekao niz pristalica i propagatora, pokazao vitalnost i prilagodljivost potrebama govorne zajednice, ipak nije uspio zauzeti značajnije mjesto u svjetskim komunikacijskim tokovima. Plemenita ideja i moralni razlo-

zi, kvalitete tog jezika i brojnost govorne zajednice očito nisu dovoljno jaki da kompenziraju nedostatak civilizacijskih pritisaka koji stoje iza dominantnih jezika.

NOVAJ LIBROJ — NOVE KNJIGE

Marjorie Boulton

ESPERANTSKA KNJIŽEVNOST - JEDINSTVEN FENOMEN

SVE DUGINE BOJE

M. Boulton:

„ESPERANTSKA KNJIŽEVNOST – – JEDINSTVEN FENOMEN"

"Nadam se da će ovaj prijevod pomoći mnogim mladim Jugoslavenima koji su isto tako bez pravih znanja o stvarnim mogućnostima esperanta, kao što sam i ja bila u Zagrebu 1953. godine, i da će mnogima otvoriti oči. Vrlo često i sami esperantisti imaju pogrešno mišljenje ne samo o mogućnostima esperanta, već i o dosadašnjim dosezima."

M. Boulton
(Iz predgovora jugosl. izdanju)

S esperanta preveo: Zdravko Seleš.
Dodatak o esperantskoj književnosti u Jugoslaviji napisao: Antun Šimunić.

Format: 14,5x21 cm. 84 str.
Cijena: 6.000.- din

„SVE DUGINE BOJE"
(Zbirka novela prevedenih s esperanta)

Zbirka sadrži prijevode 11 pripovijedaka izvorno napisanih na esperantu. Zastupljeni su slijedeći autori: Baghy, Forge, Schwartz, Rosbach, Boulton, T. Sekelj, Ribillard, Glazunov, Toth, Piron i Nemere.

Urednici: Z. Tišljar i L. Kroflin.
Recenzenti: D. Brozović i J. Velebit.

Format: 14x21,5 cm. 90 str.
Cijena: 6.000.- din.

Obje se knjige mogu naručiti i kupiti kod izdavača: Međunarodni centar za usluge u kulturi (I.K.S.), Amruševa 5/1, 41000 Zagreb, tel.: 424-660.

KALENDARO

NOVEMBRO

4 – 6 TEJO KAJ INTERNACIA UNUIĜO DE STUDENTOJ organizas komunan seminarion "Internacia Konferenco pri la kontribuo de la junularo kaj studentaro al la starigo de Nova Internacia Informa kaj Komunika Ordo", en Blaricum/Huizen, Nederlando. Partoprenkotizoj varias inter 80 kaj 100 NLG. Org.: TEJO-IUS Konferenco, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam, Nederlando.

28 – 30 SEMINAR ZA TAJNIKE ESPERANTSKIH DRUŠTAVA SRH – – Sinj. Inf.: SEH ili E.D. "D. Šimunović", pp. 70, 58230 Sinj.

29 – 30 KVIZ ZNANJA ESPERANTA ZA UČENIKE OSNOVNIH ŠKOLA SRH. Rok prijave 15.11.1988. Infor.: SEH ili ED "D. Šimunović", pp 70, 58230 Sinj.

DECEMBRO

5 – 10 INTERNACIA SEMINARIO – AHRENSHOOP, GERMANIO DR Temo: "Sojle al la dua jarcento: Esperanto – lingvo kaj parolantaro. Kion konservi, kion ŝanĝi?" Inf.: Esperanto-Asocio, Otto-Nuschke-Str. 1, DDR-1080, Berlin.

7 – 11 7-aj ESPERANTO-TAGOJ DE KRAKOVO, Pollando. Kun riĉa kultura kaj distra programo en Esperanto. Prezo. ĉ. 100 gld. Inf.: Esperantotur, pk 519, PL-30-960 Krakow 1.

15 – 18 1-aj BIALISTOKAJ ESPERANTO-TAGOJ. Prifesto de Zamenhofa naskiĝtago kun riĉa kultura programo. Inf.: PEA, Sp. 76, PL-15001, Bialistok, Pollando.

27.12 – 3.01. 32-a INTERNACIA SEMINARIO,Traben-Trarbach, FRG. Temo: Religioj kaj ideologioj en Eŭropo. Inf.: GEJ, Eifelstr. 9, D-5300 Bonn 1, tel. 0228/63 14 51.

1989

22 – 28.03. 13-a INTERNACIA JUNULARA FESTIVALO – Savona, Italio. Temo: "Eŭropo, havenoj, kulturo". Inf.: IEJ, Francesco Pignatelli, Via del lavoro 8/A, I-31015 Conegliano Veneto (Treviso).

23 – 28.03. KER-SEMINARIO "EŬROGENERACIO" – kastelo Gresillon, Francio. La seminarion organizas Komisiono pri Eksteraj Rilatoj de TEJO kaj JEFO (la franca sekcio de TEJO). Partoprenkotizo varias inter 460 kaj 560 FRF. Homoj malpli ol 30 jaraĝaj ricevos vojaĝsubvencion. Org.: JEFO, 4 bis rue de la Cerisale, 75004 Paris, Francio.

...IS ...AS ...OS

OSMI SUSRET ESPERANTISTA SLAVONIJE I BARANJE

16. i 17.01.1988. je u Slavonskoj Požegi održan tradicionalni (osmi) Susret esperantista Slavonije i Baranje. Susret su organizirali članovi Esperantskog društva "Ora valo" ("Zlatna dolina") iz Slavonske Požege, a bilo je prisutno 55 esperantista iz Slavonskog Broda, Našica, Đakova, Osijeka, Varaždina, Sinja, Brčkog, Sarajeva i Beograda. Na temu "Esperanto danas" govorio je Ivica Špoljarec iz Zagreba, prof. Željko Balog je prezentirao ostvarenja filmske radionice CUO "Zvonko Brkić" iz Slavonske Požege, a u kulturno-zabavnom dijelu programa nastupila je pjevačka sekcija Grupe za kulturu "Dodiri". U okviru susreta održan je i sastanak Regionalnog odbora esperantskih društava Slavonije i Baranje na kojemu je razmatrana problematika financiranja, uvjeti rada, stručni kadrovi i drugo. Za delegata u Skupštinu Saveza za esperanto Hrvatske izabran je Željko Vurm iz Đakova, a razmatrana je i mogućnost preimenovanja Regionalnog odbora u Savez za esperanto Slavonije i Baranje. Susret je završen obilaskom povijesne jezgre Slavonske Požege i razgledavanjem Muzeja Požeške kotline.

KVIZ '88.

Tradicionalni omladinski kviz Saveza za esperanto Hrvatske ove je godine održan u Sisku 23.4. u prostorima Pionirskog doma. Teme kviza su bile "KONFERENCIJE NESVRSTANIH ZEMALJA" i "100 GODINA ESPERANTA". Sudjelovalo je 14 ekipa iz Niša, Velike Gorice, Zagreba, Sinja, Siska, Našica i Varaždina. Ekipe su pokazale primjerno poznavanje činjenica iz povijesti pokreta nesvrstanosti kao i iz povijesti međunarodnog jezika esperanta. Najviše uspjeha na natjecanju su imale ekipe iz Varaždina i Sinja. Njihovo finalno natjecanje je održano u Kumrovcu 21.05.1988. godine. Prvo mjesto je osvojila ekipa Esperantskog društva iz Varaždina u sastavu: Željka Ivić, Alen Mudri, Mario Harjaček, a drugo mjesto ekipa O.Š."Jozo Vrdoljak-Ćićo" iz Sinja. Suorganizator kviza je bio Savez za esperanto Siska.

SEMINAR ZA NASTAVNIKE O ZAGREBAČKOJ METODI (Sljeme)

Od 2-3.04.1988. održan je seminar za nastavnike koji vode nastavu po Zagrebačkoj metodi u Domu Crvenog križa na Sljemenu kod Zagreba. U radu je sudjelovalo 16 mladih aktivista iz Banja Luke, Zadra, Karlovca i Zagreba. Voditelj je bio Z. Tišljar. U toku dvodnevnog rada polaznici su odslušali više predavanja, sudjelovali u diskusiji i dobili više raznih dodatnih materijala za nastavnike uz udžbenik.

PRIMJERNA AKTIVNOST SINJSKIH ESPERANTISTA

Uskoro se navršava godina dana od osnutka Društva za Esperanto "Dinko Šimunović" u Sinju. Naime, osnovano je 22.10.1987. godine. Za to vrijeme sinjski esperantisti postigli su zapažene rezultate. Postavili su 6 izložbi na temu esperanta i pokreta za esperanto. Uveli su esperanto u O.Š. "Sinjski skojevci", O.Š. "Frano Masnić" kao slobodne aktivnosti, a u O.Š. "Jozo Vrdoljak Ćićo" kao fakultativni predmet. Sinjski osnovci su sudjelovali na kvizu u Sisku i Kumrovcu, te na općinskom kvizu u Splitu, gdje su postigli zavidne rezultate. U lokalnom listu "Vjesnik cetinske krajine" i dalje izlazi tečaj esperanta pod naslovom "Učite esperanto!". Također, redovito izlaze i bilteni sada je na redu 4. broj "La Verda Stelo", a uskoro započinje i novi tečaj esperanta: početni – A, i napredni – B. Tečajevi se održavaju po zagrebačkoj metodi i traje 36 sati raspoređenih u tri mjeseca. Do sada je u Sinju položilo prvi stupanj – A tečaja 18 esperantista različite dobi i zanimanja. Ove godine sinjski esperantisti su proveli ljeto u Plevenu u Bugarskoj zajedno sa niškim esperantistima. U Bugarskoj su pohađali ljetnu školu esperanta (Somera Esperanta Lernejo). Iako nailaze na teškoće zbog nerazumjevanja općinskih organa i teškog materialnog stanja ipak uporni entuzijasti i dalje tvrdoglavo rade na unapređenju esperanta i pokreta. U prvom redu treba istaći volonterski rad pojedinaca, među kojima posebno treba izdvojiti predsjednika Društva: Tomislava Grčića, te aktivne članove Društva, Miru Kocjančić, Stipu Šipića, Petra Macana, Dušana Baraća, Stipu Baraća, Slavenku Maršić, Teu Vukelić i mnoge druge. Također sinjski esperantisti su pozvani u Prilep od tamošnjeg Društva "La Progreso" da provedu sa njima vikend na kojemu će biti riječi o proširenju suradnje sa esperantistima Makedonije, Niša i Zenice. Bit će riječi i o izdavanju zajedničkog biltena i mnogih drugih zajedničkih aktivnosti. Isto se planira u toku narednih mjeseci održavanje tečajeva u Trilju, Vrlici te Kninu, kako bi se osposobili kadrovi i osnovali Društva u spomenutim mjestima a prvenstveno radi osnivanja Saveza za esperanto općine Sinj. Nadamo se da će naići na podršku šire društvene zajednice te ostvariti planirano. Iskrene čestitke.

SPLIT

U uspješno organiziranom kvizu "Esperanto jezik i pokret" sudjelovale su ekipe osnovaca kojima je nastava esperanta izborni predmet – O.Š. "Veljko Vlahović" Split, O.Š. "Vjeko Butir" Kaštel Lukšić, Esperantsko društvo "Dinko Šimunović" Sinj i Esperantsko društvo "Bratstvo i jedinstvo" Split. U ABC – pitalicama, u igri asocijacija i slaganju riječi na esperantu, u prijevodu rečenica i pitanjima iz historijata esperantskog pokreta, najviše spretnosti pokazala je ekipa O.Š. "Veljko Vlahović" koju je pripremala Slavija Vodanović. Svi su takmičari nagrađeni prigodnim knjigama kao i njihovi voditelji Ante Blažević, Snežana Ramić i Slavenka Maršić. Za sve takmičare, njihove voditelje i navijače organiziran je jednodnevni izlet na slapove Krke. Organizator kviza Esperantsko društvo "Bratstvo i jedinstvo" već priprema sličan kviz za slijedeću godinu s novim takmičarskim igrama.

JAFE-SKUPŠTINA NA SLJEMENU

Skupština Saveza jugoslavenskih željezničara esperantista sa više od 250 sudionika održana je na Sljemenu kod Zagreba 16.04.1988. Sudionici su došli iz svih krajeva Jugoslavije i smješteni su bili u planinarskim domovima "Tomislavov dom", "Željezničar" i "Crveni križ".

NOVO PREDSJEDNIŠTVO JEL

18.06.1988. održana je Skupština JEL-a u Ljubljani na kojoj je izabrano novo predsjedništvo koje se sastoji od po 1 člana iz svake udružene republičke odnosno pokrajinske E-organizacije. Novi predsjednik je Gvozden Sredić iz Beograda, a tajnik Branko Đurić iz Sarajeva. Član predsjedništva u ime SEH-a je Milan Kočiš. Kao predsjednik JEJA izabrana je Vera Černi iz Makedonije.

SEMINAR O JUGOSLAVIJI U SR NJEMAČKOJ

U pripremama delegacije Njemačkog omladinskog esperantskog saveza za TEJO-kongres u Zagrebu od 18-22.06.1988. održan je seminar u okviru "Proljetnog susreta mladih esperantista" o Jugoslaviji u gradiću Wallenhorst kod Osnabrucka. Održana su predavanja o povijesti i ekonomiji Jugoslavije te o kongresnom gradu i zemlji. Predavanja su održali Nikola Rašić i Krešo Barković. Održan je i kratak uvod u hrvatskosrpski jezik.

LINGVISTIČKA KONFERENCIJA U BUDIMPEŠTI

Od 15-17.08.1988. održana je međunarodna lingvistička konferencija "Strukturalna i sociolingvistička istraživanja esperanta.'. Na konferenciji su predavali predavači iz Kine, Poljske, Engleske, Nizozemske, Kanade, Švicarske, DDR, Čehoslovačke, SSSR, Japana, Mađarske i Jugoslavije. Jugoslaviju je zastupao Z. Tišljar referatom na temu: "Sintaksa esperanta".

PIONIRI ZAGREBA U UDINAMA

25 pionira i voditelja iz osnovnih škola Novog Zagreba gdje se uči esperanto te osnovne škole "M. Krleža" putovalo je u posjetu esperantskom društvu u Udinama (Italija) 9. i 10.04. ove godine. Pionire su dočekali tamošnji esperantisti, koji su im pokazali svoj grad, odveli ih u muzeje i svoje društvo, te ih ponudili čak i čašicom vina iz svojih vinograda. Grupa je iskoristila prigodu, pa je 10.04. posjetila i Postojnsku jamu.

ESPERANTSKE KNJIGE NA INTERLIBERU

Međunarodna izložba knjiga "Interliber" u okviru Zagrebačkog proljetnog velesajma održana je od 18-23.04. u Zagrebu. Međunarodni centar za usluge u kulturi je zajedno sa osječkom "Revijom" postavio i izložbu esperantskih knjiga koje su pobudile dosta velik interes.

IZDAVAŠTVO

Krajem 1987. u Varaždinu je ED Varaždin u povodu 100-godišnjice esperanta izdalo novu knjigu "Dianto de sur poeta tombo" Augusta Šenoe u prijevodu B. Vančika.

utile kaj interese

SVJETSKA DEKADA POSVEĆENA KULTURNOM RAZVOJU (1988–1997. godine)

Generalna skupština UN proglasila je 8.12.1986. godine, period između 1988. i 1997. godine Svjetskom dekadom posvećenom kulturnom razvoju koja će biti obilježena pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija i Organizacije Ujedinjenih nacija za prosvjetu, nauku i kulturu (UNESCO) (Rezolucija 41/187). Ova ideja prvi put se javila i predložena je tokom UNESCO-ve Svjetske konferencije o kulturnoj politici koja je održana 1982. godine u Meksiku, a kasnije ju je podržao i UNESCO.

Četiri osnovna zadatka koja su postavljena pred ovu Dekadu i koja države, organizacije i pojedinci trebaju ostvariti kroz dobrovoljno angažiranje su: priznanje kulturne dimenzije razvoja: afirmacija i obogaćivanje kulturnih identiteta: omasovljavanje sudjelovanja u kulturi: i unapređivanje međunarodne kulturne suradnje. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija i generalni direktor UNESCO-a trebaju svake dvije godine podnijeti izvještaj Skupštini preko Ekonomskog i socijalnog savjeta o napredovanju u ostvarivanju zadataka Dekade.

INTERNACIA LINIO "MARMARA MARO"

"Monda Turismo" proponas en 1988 novan internacian aranĝon. La Internacian Esperanto-Buslinion "Marmara Maro". Ĉiaj iniciatintoj estas Esperanto-Turizm en Bursa (Turkio) kaj Esperantotur en Bydgoszcz (Pollando), tamen kunlaboron deklaris esperantistoj el dek landoj, kiuj funkcios kiel perantoj de la linio. "Marmara Maro" starigas kontaktojn inter Eŭropo kaj Azio kaj ebligas partoprenon en du internaciaj Esperanto-lernejoj: tiu konstanta en Bydgoszcz kaj tute nova en Esperanto-kampadejo apud Yalova ĉe Marmara Maro; ĝi samtempe ligas Skandinavion kun Turkio kaj inverse. La vojaĝo estas malmultekosta: ambaŭdirekta Bydgoszcz/Varsovio-Istanbulo kostas 80 US $ po persono, unudirekta – 60 $. La naŭtaga lernejo en Bydgoszcz – 150 $ kaj tiu en Turkio – 40 $ (sen manĝoj). La linio funkcias ekde la 1-a de majo ĝis la 30-a de oktobro. Detalajn planojn vi povos ricevi ĉe Esperantotur, M. Sklodowskiej-Curie 10 PL-85-094 Bydgoszcz, telekso 562840 E-TUR PL.

NOVI PAZAR

Informativni bilten RO za poljoprivrednu proizvodnju "Vojin Popović" iz Novog Pazara počeo je redovno objavljivati informacije o esperantu, a priprema i tečaj. Rubriku uređuje Zlatan Ličina. (ZZ "Vojin Popović" D. Tucovića 11, 36300 Novi Pazar)

FAKTOJ PRI SVEDIO

Okaze de la Jubilea Jaro Sveda Instituto eldonis esperantan version de "Faktoj pri Svedio". La kajero enhavas abundajn ĝeneralajn ifnormojn pri Svedio. Oni povas mendi ĝin ĉe Esperanto Centro de Svedio aŭ rekte ĉe: Svenska Institutet, pl 7434, S–10391 Stockholm.

LA AMIKECA RETO

La Amikeca Reto, iom pli kompleksa ol ĝia pli aĝa frato, Pasporta Servo de TEJO, estas nova servo de SAT, kiu celas helpi al pli kleriga turismo, per propono de rektaj homaj rilatoj kun diversaj sociaj viziteblecoj, preter la muzeoj kaj panoramo. La vojaĝo povas esti vizito de ekz. domo, laborejo, maljunulejo, sindikatejo ktp., aŭ okazo por amikiĝi, bicikli, piediri, kuiri, naĝi, ludi, fiŝkapti ktp. Aŭ ankaŭ povus esti okazo por diskuti kun aliaj personoj pri plej diversaj temoj.
La ideoj tuj ricevis fortan eĥon, ĉar post kelkmonata ekzisto la ĉijara listo registras jam 112 nomojn en 24 landoj.
La libreto, kiu rajtigas uzi la servojn, kostas 25 FF, al la pĉk. 1544 V la Source (Francio) de Gérard Rollin. Ekzistas lokaj perantoj en Pollando, Ĉeĥoslovakio, Kanado, Israelo kaj Brazilo.

Pliajn detalojn kaj la aliĝilojn vi povas peti ĉe la peranto por Jugoslavio: Izet Bojičić, Igmanskog partizanskog bataljona 1-A, 71212 Hrasnica/Sarajevo. Tel. (071) 411-341.

LA UNUA ESPERANTA LIBROEKSPOZICIO EN IRANO

Okaze de la Festo de la "Tagdeko de la Aŭroro" – de la 1-a ĝis la 11-a de februaro – oni aranĝis en Teherano grandan libroekspozicion tutlandan pri kiu respondecis la Ministerio de Informado kaj klerigado. Pli ol 400 eldonistoj partoprenis la ekspozicion, inter ili ankaŭ la eldonejo ATAI, kiu dum 12 jaroj publikigis kaj reeldonis ĉirkaŭ 45 Esperanto-librojn, krom la Nobla Korano. Ĉar "dum la Tria Mondo restos ne memsufiĉa en eldonado, Esperanto neniam povos sukcesi tie. Nenio ja povos elradiki la antaŭjuĝojn pri Esperanto tiel efike, kiel abundaj libroj kaj valoraj verkoj".

"TUTMONDAJ SCIENCOJ KAJ TEKNIKOJ" DISTRIBUATA TUTMONDE

La periodaĵo "Tutmondaj Sciencoj kaj Teknikoj" fondita de la Sciencista-Teknikista E-Asocio sub la Ĉina Akademio de Sciencoj ricevis lastatempe la sankcion de la Ĉina Informa kaj Eldona Administracio distribuiĝi en- kaj eksterlande, post dujara proveldonado. Nun ĝi havas legantojn en 40 landoj kaj regionoj.

COOPHOTELS-ESPERANTO VOJAĜSERVO

Komence de novembro 1987 fondiĝis en Budapeŝto komuna oficejo de la kooperativa turisma firmao Coophotels kaj Hungara Esperanto-Asocio. Ĝi okupiĝos ĉefe pri organizado de en- kaj eksterlandaj vojaĝoj; feriaj programoj; loĝigo en privataj ĉambroj, organizado de Esperanto-programoj kaj lingvokursoj. Kiel unua estos aŭtobusa vojaĝo tra Aŭstrio, FR Germanio, Francio, Belgio al Nederlando.

74-a UK EN BRITIO
29.07. – 05.08.1989

La 74-a Universala Kongreso de Esperanto okazos en urbo Brighton en Anglio de la 29-a de julio ĝis la 5-a de aŭgusto 1989. Brighton estas agrabla marborda urbo de suda Britio. Ĝi estas historia urbeto kun la praktika oportuneco de grandurbo – ideala urbo por kongresi.

75-a UK EN HAVANO
14. – 21.07.1990

La Kuba Esperanto-movado, renaskiĝinta en 1979, kiam vere ekbolis la interesiĝo pri Esperanto, pro la laboro de sia landa Asocio serioze sin preparas por la 75-a Universala Kongreso kiu okazos en la ĉefurbo Havano en 1990.

PARIZA FRENEZA SEMAJNO
22. – 29.07.1988

Okaze de la 200-a datreveno de la Franca Revolucio parizanoj organizos grandan solenaĵon. La prezo de 5500 FF entenas loĝadon en luksa hotelo, manĝojn, laŭ franca kulturo, vizitojn al muzeoj, urban transporton kaj esperantistan ĉiĉeronon. Informoj kaj aliĝoj: France Esperanto (Turisma Servo), 4 bis rue de la Cerisaie, F–75004 Paris.

32-a INTERNACIA SEMINARIO
27.12.1988 – 3.1.1989

32-a Internacia Seminario (IS) de Germana Esperanto-Junularo kaj Germana Esperanto-Asocio, okazos en ĉarma urbeto Traben-Trarbach. La temo estas: Religioj kaj ideologioj en Eŭropo". La IS celas Esperanto-parolantojn, kiuj kapablas aktive partopreni la programon. Prezoj: inter 180–300 germanaj markoj (Memzorgantoj 50–70 GM. Grave: Eksterlandanoj en aĝo de 14–25 jaroj ricevas vojaĝsubvencion nur se ili estas plentempaj partoprenantoj. Aliĝoj kaj informoj: Germana Esperanto--Junularo, Eifelstrasse 9, D–53000 Bonn 1, FRG.

TERMINOLOGIO

Kvindek personoj partoprenis la 2-an konferencon de Terminologia Esperanto-Centro dum la 73-a UK en Rotterdamo. D-ro Detlev Blanke resumis pri kio okupiĝas TEC (interesuloj petu de li pliajn informojn). TEC estas institucio de UEA; ĝia financa bazo estas la fondaĵo Wüster. Ĝis nun aliĝis al TEC 115 fakuloj el 28 landoj; ĉe TEC estas reprezentataj 14 fakaj kaj 17 landaj asocioj krome 4 nemovadaj institucioj. TEC registras ĉiujn fakulojn, kiuj deziras partopreni en ellaborado de esperantlingva terminologio de iu fako, informas ilin pri tio kion faras aliaj fakuloj esperantistoj ĉiterene, pretas kunordigi iliajn laborojn, ktp.

Kelkaj novaĵoj aŭdiĝis:

– Prof. Stop-Bowitz anoncis, ke estas jam plano pri reviziado de PIV.

– En septembro de 1989 oni organizos dusemajnan terminoligian kurson en Pisanica (Bulgario). Por tiu kurso materialoj estas bezonantaj.

– Petr Chrdle informis, ke post duonjaro estos preta la manuskripto de la terminologia kurso, kiun organizis TEC en Ĉeĥoslovakio antaŭ du jaroj. Tiun verkon de Werner eldonos TEC.

FONTO-KLUBO

Por povi daŭrigi siajn planojn, lanĉi ĉiumonate novan verkon, Gersi Alfredo Bays, la eldonanto de "Fonto", kreis novan sistemon de libromendoj. La membroj de la "Fonto-Klubo", aŭtomate ricevos ĉiun eldonatan libron. pagos ĝin post la ricevo, sen sendokostoj kaj kun ĉiam pli granda rabato. Tiu lasta dependas de la kvanto de anoj: se ili estas 100 – la rabato por ĉiu estas 10%, se estas 200 – 20% kaj se 300 - 30%. Inf.: Fonto (G.A.Bays), Caixa Postal 49, BR-89800 Chapecó, SC, Brazilo.

AŬSTRALIA ANTOLOGIO

Redaktita de Alan Towsey. Serio "ORIENTO-OKCIDENTO 24", 432 paĝoj, 21 cm, lukse lede bindita. Mendebla ĉe la eldonisto: Edistudio, c.p. 213, I-56100 Pisa, Italio, prezo 49000 italaj liroj aŭ ĉe la libroservo de UEA, 75 ned. guldenoj.

BELARTAJ KONKURSOJ '88

La ĉijarajn Belartajn Konkursojn partoprenis 184 konkursaĵoj de 84 aŭtoroj el 21 landoj. El nia lando venis 15 konkursaĵoj de 9 aŭtoroj inter kiuj du ricevis premiojn.
Tibor Sekelj ricevis la duan premion en branĉo "Prozo" por la "Facilanima virino" kaj Emilija Lapenna la trian premion en branĉo "Teatraĵo" (fakte la nuran premion car la unuaj du ne estis aljuĝitaj) por la "Lanĉo".

ERASMO KAJ ANNE FRANK EN ESPERANTO

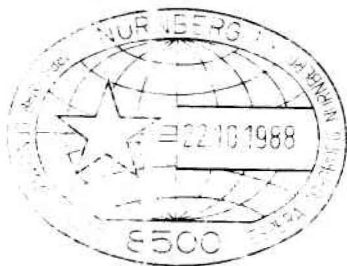
La Universala Kongreso en Rotterdamo stimulis la eldonon en Esperanto de du famaj verkoj. UEA mem aranĝis la tradukon el la latina (fare de Gerrit Berveling) de Laudo de l'stulteco, kiun skribis la plej fama roterdamo, Erasmo, en 1511. Alia profunde humanisma verko estas Anne Frank ne estas de hierau de Mies Bouhuys, kies pasia pledo kontraŭ la faŝismo (en traduko de Nora Bartels) kortuŝos kaj inspiros geknabojn kaj plenkreskulojn.

MODERNA ARTO

Nekutiman okazon por esperantistoj donas katalogo de Slovena pentristo nun loĝanta en Aŭstrio, Valentin Oman. Oman: Pariza rekviemo (Mohorjeva/ /Hermagoras, 1988) entenas 13 grandformatajn kaj lukse presitajn bildojn, kune kun detala enkonduka eseo en la germana, la slovena kaj Esperanto. Pentraĵ-ŝatantoj, kiuj havas seriozan intereson pri la temo, skribu al la artisto mem por peti ekzempleron: Kunstlerhaus, Goethepark 1, A-9020 Klagenfurt/Celovec, Aŭstrio.

ROKGRUPO "PERSONE"

Sveda rokgrupo "Persone" eldonis la kasedon "62 minutoj" de sur kiu aŭdeblas 12 originalaj kantoj en Esperanto. La kasedo kun la aparta vortlibreto mendebals ĉe UEA. Prezo 27 gld.

ESPERANTO-ELSENDO DE RADIO ZAGREB 35-JARA

Okaze de la jubileo ni represas la artikolon kiu priskribas la komencon. Samokaze ni gratulas al ĉiuj kiuj zorgis kaj plu zorgas pri la elsendo, kiun la 1-a programo de Radio Zagreb disaudigas ĉiudimanĉe je la 23;45 h.

Inaŭguro de Esperantaj elsendoj en Radio Zagreb

La 16-an de aprilo 1953 okazis en la studio de Radio Zagreb la unua Esperantlingva elsendo kun ĉeesto de D-ro Ivo Borovečki, prezidanto de L.K.K., Ivo Rotkić, membro de la Akademio de Esperanto, Marinko Gjivoje, redaktoro de "La Suda Stelo", D-ro Dalibor Brozović, organizanto de la elsendoj en Esperanto, kaj Mason Stuttard, Konstanta Kongresa Sekretario. La elsendo, daŭranta 15 minutojn, konsistis el inaŭgura parolado de D-ro Borovečki, informoj pri la kongreso de la K.K.S., kaj parolado pri la lagoj de Plitvice de Ivo Rotkvić. Jen la parolado de D-ro Borovečki: Karaj amikoj de la tuta mondo. La hodiaŭa tago havas apartan signifon por la jugoslava esperantistaro. Por la unua fojo en la historio de nia movado unu jugoslava radiostacio elsendas en la eteron salutvortojn en la Internacia Lingvo. La fakto, ke Radio Zagreb hodiaŭ komencas siajn elsendojn en Esperanto estas same grava kiel por la enlanda movado, tiel ankaŭ por la eksterlanda. La estraro de Radio Zagreb decidis organizi elsendojn en la Internacia Lingvo por tiamaniere de sia flanko kontribui al la pli granda sukceso de la 38-a Universala Kongreso de Esperanto, okazonta ĉi-jara en Zagreb.

Kiel Komitatano de Universala Esperanto-Asocio mi tutkore dankas al la estraro de Radio Zagreb pro la granda helpo al nia afero, kaj mi estas certa ke mi samtempe esprimas al ĝi ankaŭ la dankesprimojn de la esperantistoj el ĉiuj landoj. Al la relative granda nombro da radiostacioj utiligantaj Esperanton nun aliĝas ankaŭ Radio Zagreb.

En tiu ĉi solena momento mi salutas en la nomo de la Jugoslavia Esperanto-Federacio kaj en la nomo de la Loka Kongresa Komitato niajn samideanojn en la fora eksterlando kaj en ĉiuj lokoj de Jugosalvujo. Ĉi-momente ni ne sentu nin solaj, izolitaj. Miaj vortoj flugas fulmrapide al la plej malproksimaj landoj; miloj da esperantistoj dissemitaj tra la tuta mondo direktas nun siajn pensojn al Zagreb, kaj nin interligas ne nur la elektromagnetaj vibradoj de la zagreba radio; nin interligas la komuna Internacia Lingvo kaj la granda ideo de la internacia frateco kaj kunlaboro.

Kaj nun kelkajn vortojn pri niaj programoj en la Internacia Lingvo. La elsendoj okazontaj ĉiuĵaŭde estos dediĉitaj plejparte al niaj eksterlandaj amikoj. La programoj enhavos ĝenerale tri ĉefajn partojn. Unue vi povos aŭskulti la informojn pri la Universala Kongreso. Poste sekvos interesaj prelegoj pri Jugoslavujo, ĝiaj turismaj allogaĵoj, ĝiaj arto, scienco kaj kulturo. Estos organizataj apartaj elsendoj pri la literaturo de la jugoslavaj popoloj. Fine kiam la tempo permesos oni prezentos fragmentojn de la jugoslava popolmuziko.

La redaktoro de la Esperanto-fako de Radio Zagreb estas nia samideano profesoro Dalibor Brozović, asistanto ĉe la Akademio por Teatra Arto. La raportojn pri la Universala Kongreso preparos ĉiam la Konstanta Kongresa Sekretario.

Estas kompreneble ke ni atendas grandan helpon de vi, estimataj aŭskultantoj. Unue ni petas vin sendi dankesprimojn al Radio Zagreb kaj krome ne forgesu sciigi al ni pri viaj sugestoj, deziroj kaj kritikoj. Nur la aktiva helpo kaj kunlaboro de vi ĉiuj rezultigos fine tiom altnivelajn elsendojn ke nia movado povos fakte fieri pri ili.

Ĝis la Universala Kongreso Radio Zagreb disaŭdigos 16 elsendojn en la Internacia Lingvo. Sed memoru bone ke la afero koncernas ne nur la zagrebajn esperantistojn. Via ĉiuflanka intereso, helpo kaj kunlaboro estos nepre bezona. Se ni nun bone sukcesos, se la reeho el eksterlando estos kontentiga, ni povos plenrajte esperi ke Radio Zagreb decidos elsendi en Esperanto ankaŭ post la Universala Kongreso, kaj tion ni ĉiuj varme deziras. Do ankaŭ de vi dependas la sukceso!

Ni firme esperas ke la tutmonda esperantistaro apogos la grandan aferon kiun hodiaŭ komencis Radio Zagreb.

(El la revuo "Esperanto" – junio 1953)

Korespond-proponoj

Ĉeĥoslovakio

- Fridrich ZÖLD, CS-07632 Borša 368 * Deziras korespondi kun kolektantoj de esperantaĵoj.
- Luděk CHMELA, Ke Tvrųi 1694, CS-53003 Pardubice * 35-jara inĝeniero. Interesiĝas pri lingvoj, moderna literaturo, filmo, vojaĝoj kaj fotado.

Jugoslavio

- Slavica ROGAĈ, S.V. Čiče 3/5 I, 25000 Sombor * 25-jara instruistino deziras korespondi kun gejunuloj el la tuta mondo.

Korea Respubliko

- PAK HJŎU IL, Dep. of Yugoaslavia Huĥs, Moheon-meon Youngin-gun, Kyeonggi-do, 449-850 Korea * 20-jara studento deziras korespondi kun jugoslavaj esperantistoj.

Pollando

- Ewa GLANOWSKA, ul. Oreżna 48, 57-500 Bystrzyca Kłodzka * 34-jara oficistino interesiĝas pri literaturo, turismo, reciprokaj vizitoj, kutimoj ktp.
- Ryszard DJAKOW, pl. Wojska Polskiego 7/67, 41-902 Bytom * 37-jara ekonomikisto interesiĝas pri E-movado, kristana movado, jogo, vegetaranismo, historio, reciproka gastado ktp.
- Bożena ŚLEZAK, ul. Piotrkowska 182 M 505, PL-90368 ŁÓDŻ * 41-jara instruistino deziras korespondi pri geografio, turismo, astrologio kaj muziko.
- Wieslaw BASZOWIECKI, ul. Dabrówki 11B/24, PL-44200 Rybnik * 30-jara laboristo deziras korespondi pri kulturo.
- Leon CHODERA, ul. Krasnobrodska 17m 190, 03-214 WARSZAWA * 47-jara inĝeniero kolektas poŝtmarkojn, bildkartojn kaj esperantajojn.
- Leszek T. KLUZA, Poŝtoficejo, PL-88 140 Gnievkovo * 25-jaraĝa fraŭlo deziras korespondi kun gejunuloj el Jugoslavio.
- Edmund GŁEBOCKI, ul. XXX-lecia 2/50, 12-100 Szczytno * 40-jara teknikisto dez. kor. pri turismo kaj libroj. Li kolektas poŝtmarkojnkaj bildkartojn.
- Barbara SOBECHOWICZ, Ul. Brzeska 1, 21-523 Łomazy * 18-jara lernantino interesias pri geografio, filatelio kaj vojaĝoj.
- Krystyna KREMPA, Ul Biernackiego 17/6, 39-300 Mielec * 27-jara oficistino deziras korespondi.
- Renata BODEK, Ul Przedmiescie 70, 38-250 Biecz * 25-jara instruistino ŝatas vojaĝi kaj legi librojn.
- Danuta SKWARŁO, Sadkowa 41, 38-204 Tarnowiec * 24-jara fraulino volas korespondi pri ĉiuj temoj.
- Bogumiła NIECHCIAŁ, Ul. Orzeszkowej 20, 47-100 Strzelce op. * 26-jara fraŭlino serĉas korespondantojn.
- Witold MAJ, Os. Grodzisko 24/7, 28-400 Pińczów * 41-jara instruisto interesiĝas pri sporto kaj kolektas bildkartojn.

Soveta Unio

- Vladimir TRETJAKOV, Ul. Fucika 9 KV 21, SU-357524 Pjatigorsko * 52-jara inĝeniero volas korespondi kun samideanoj el Jugoslavio.
- Pr. MEDONIS, Leino 171-94, 235400 Siauliai, Lit. S.S.R. * Litova emerito volas korespondi kun juoslavaj esperantistoj pri kulturaj, historiaj kaj ĉiutagaj temoj.

Sankta Luĉia

vortoj kaj muziko:
laŭ popola kanto
tradukis: Cl. Bicknell

Moderato

1. Bri - las sur - ma - re stel' de ar-
ĝen - to, dol - ĉe fa - vo - ras
on - doj kaj ven - to; dancas la bar - ko
kvazaŭ fo - li - a, San - kta Lu -
ĉi - a, Sankta Lu - ĉi - a!

Brilas surmare stel' de arĝento,
dolĉe favoras ondoj kaj vento;
dancas la barko kvazaŭ folia –
Sankta Luĉia, Sankta Luĉia!

Maro, venteto, ambaŭ ridetas,
nia barkisto zorgojn forĵetas:
"Venu, atendas vin barko mia –
Sankta Luĉia, Sankta Luĉia!"

Rava Napolo – floro ĉiela,
kvazaŭ sorĉita songô fabela,
ŝajnas ĝi esti rideto Dia –
Sankta Luĉia, Sankta Luĉia!

"Kial vi haltas? Nun en vespero –
pure, varmete blovas aero;
nokta silento plej harmonia" –
Sankta Luĉia, Sankta Luĉia!

POEZIO

ĴORĴI BARBOZA (1902-1972).
Verdkaba Respubliko

VERSOJ

Diru ja:
kie estas vivo,
digna de l' homo?
Kie foras suferoj
kaj sinjoroj?

Kie pan' kun vino
disdoniĝas al ĉiuj,
kaj flam' de vintraj fajrejoj — al ĉiuj,
hejmoj — al ĉiuj,
laboro — al ĉiuj,
kaj sen persekutitoj
kaj sen humiligitoj?

Kie foras
orgojlo,
foras puraj kaj malpuraj,
foras subpremantoj,
kaj sekve
foras la strikoj?

Kie instrukcias la plej sperta,
ordonas la plej estimata,
kaj la plej agema
mastrumas?

Kie ne necesas
bindi la okulojn
per leĝbandaĝo?

Diru ja — kie?

(Esperantigis Boriŝa Miliĉeviĉ)

Preparado de la kongresa TV-programo

44-a IJK en Zagrebo ——— fotis: A. Sochacki

La gekongresanoj

